

IMMANUEL KANT

DE RELIGIE BINNEN DE GRENZEN VAN DE REDE

Voorwoord bij de eerste uitgave van 1793 11

Voorwoord bij de tweede uitgave van 1794 20

FILOSOFIE VAN DE RELIGIE - EERSTE DEEL

Over de inwoning van het principe van het kwade naast dat van het goede of over het radicale kwaad in de menselijke natuur 25

Opmerking

I Over de oorspronkelijke aanleg tot het goede in de menselijke natuur 32

II Over de hang naar het kwade in de menselijke natuur 34

III De mens is van nature slecht 38

IV Over de oorsprong van het kwaad in de menselijke natuur 46

Algemene opmerking: Over het herstel van de kracht van de oorspronkelijke aanleg tot het goede [*Over de effecten van de genade*] 51

FILOSOFIE VAN DE RELIGIE - TWEDE DEEL

Over de strijd van het principe van het goede met dat van het kwade om de heerschappij over de mens 65

Eerste hoofdstuk: Over de rechtmatige aanspraak van het principe van het goede op de heerschappij over de mens 69

a Het gepersonifieerde idee van het principe van het goede 69

b Objectieve realiteit van dit idee 70

c Moeilijkheden die de realiteit van dit idee in de weg staan, en hun oplossing 75

Tweede hoofdstuk: Over de rechtmatige aanspraak van het principe van het kwade op de heerschappij over de mens en over de onderlinge strijd tussen beide principes 89

Algemene opmerking [*Over wonderen*] 95

FILOSOFIE VAN DE RELIGIE - DERDE DEEL

De overwinning van het principe van het goede op dat van het kwade en de vestiging van een rijk Gods op aarde 105

Eerste hoofdstuk: Filosofische voorstelling van de overwinning van het principe van het goede door de vestiging van een rijk Gods op aarde 108

I Over de ethische natuurtoestand 108

II De mens moet de ethische natuurtoestand verlaten om lid te worden van een ethische gemeenschap 109

III Het begrip van een ethische gemeenschap is het begrip van een volk Gods onder ethische wetten 111

IV Het idee van een volk Gods kan (indien georganiseerd door mensen) enkel gerealiseerd worden in de vorm van een kerk 113

V De grondwet van elke kerk gaat altijd uit van een of ander historisch (openbarings)geloof dat men het kerkgeloof kan noemen, en dit vindt zijn beste basis in een heilig geschrift 115

VI De belangrijkste exegeet van het kerkgeloof is het zuivere religiegeloof 122

VII De geleidelijke overgang van het kerkgeloof naar de alleenheerschappij van het zuivere religiegeloof betekent dat het rijk Gods nadert 127

Tweede hoofdstuk: Historische voorstelling van de geleidelijke vestiging van de heerschappij van het principe van het goede op aarde 138

Algemene opmerking [*Over mysteriën*] 152

FILOSOFIE VAN DE RELIGIE - VIERDE DEEL

Over de dienst en de schijndienst onder de heerschappij van het principe van het goede, of over religie en papendom 165

Eerste hoofdstuk: Over de dienst aan God in een religie in het algemeen 168

Eerste sectie van het eerste hoofdstuk: De christelijke religie als natuurlijke religie 171

Tweede sectie: De christelijke religie als geleerde religie 178

Tweede hoofdstuk: Over de schijndienst aan God in een
statutaire religie 183

§ 1 Over de universele subjectieve gronden van de
religieuze waan 184

§ 2 Het aan de religieuze waan tegengestelde morele
principe van de religie 18 6

§ 3 Over het papendom als een regiment in de schijndienst
van het principe van het goede 191

§4 Over de leidraad van het geweten in geloofszaken 201

Algemene opmerking [*Over genademiddelen*] 20 6

Annotaties 219

Nawoord 229

1. Van de drie Kritieken naar *De religie* 231
2. *De religie* als kritische filosofie van de religie 237
3. Eerste deel 240
4. Tweede deel 243
5. Derdedeel 247
6. Vierdedeel 250
7. Receptie en doorwerking 254

Verantwoording en bibliografie 259

Over deze vertaling 265